

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 marca 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.10.2019.PSZ

Pani
Elżbieta Jabrzyk
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
i Ochrony Zdrowia
w Dzierżoniowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 14 i 15 lutego 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Piotr Szafarowicz – główny specjalista i Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie przy ul. Piastowskiej 1, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „centrum pomocy” lub „PCPR”. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2019 r.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w czasie od 1 lutego 2018 r. do dnia kontroli.

W okresie objętym kontrolą funkcję Dyrektora centrum pomocy pełniła do dnia 2 sierpnia 2018 r. Pani Anna Łata, natomiast od dnia 3 września 2018 r. do nadal Pani Elżbieta Jabrzyk. W dniach od 3 sierpnia 2018 r. do 2 września 2018 r. funkcję kierownika PCPR – jednostki organizacyjnej powiatu pełnił Starosta Powiatu Dzierżoniowskiego.

Wymienione osoby odpowiedzialne były za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności PCPR podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli jednostki pod numerem 21. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie losowo wybranych akt postępowań administracyjnych w sprawach o ustalenie prawa do dodatku w kwocie 500 zł dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz losowo wybranych akt postępowań administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i na zagospodarowanie. Dodatkowo, Dyrektor PCPR złożył pisemne oświadczenia dotyczące działalności centrum pomocy w zakresie podlegającym kontroli.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy oraz art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 z późn. zm.) na każde dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego przysługuje dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty w wysokości 500 zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. na terenie powiatu dzierzoniowskiego funkcjonowało łącznie 151 rodzin zastępczych oraz 4 rodzinne domy dziecka. Wśród rodzin zastępczych były 92 rodziny zastępcze spokrewnione, 51 rodzin zastępczych niezawodowych oraz 8 rodzin zastępczych zawodowych. Rodziny zastępcze sprawowały opiekę i wychowanie nad 172 dziećmi. W rodzinnych domach dziecka umieszczonych było łącznie 29 wychowanków. Powiat Dzierżoniowski nie prowadził placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego (*dowód: akta kontroli str. 12*).

W okresie od dnia 1 lutego 2018 r. do dnia 31 stycznia 2019 r. do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie wpłynęło 49 wniosków od rodzin zastępczych, 3 wnioski od osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz 3 wnioski rodzin pomocowych; o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego (*dowód: akta kontroli str. 13*).

W okresie objętym kontrolą trzy osoby (Anna Łata, Elżbieta Jabrzyk, Agnieszka Kachniarz) zostały upoważnione przez Starostę Powiatu Dzierżoniowskiego do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach dotyczących świadczeń, dodatków, środków finansowych oraz innych kwot, o których mowa w ustawie (*dowód: akta kontroli str. 14 - 16*).

Przeгляд i analiza dokumentacji z wybranych losowo akt postępowania administracyjnych o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego, stanowiących próbę kontrolną, pozwoliła ustalić co następuje:

- 1) postępowania administracyjne w sprawach o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego wszczynane były na podstawie wniosków i oświadczeń składanych przez rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz rodziny pomocowe;
- 2) wniosek (druk własny centrum pomocy) zawierał dane osobowe i adresowe osoby lub osób ubiegających się o dodatek, określenie formy rodzinnej pieczy zastępczej oraz imię i nazwisko dziecka. Na druku oświadczenia wnioskodawcy informowali o dacie faktycznego przejęcia pieczy zastępczej nad dzieckiem. Datę urodzenia dziecka oraz wydanie postanowienia sądowego o umieszczeniu w pieczy zastępczej stwierdzano na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach postępowania administracyjnego o przyznanie świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka;
- 3) zgodnie z art. 88 ust. 4 ustawy i art. 35 § 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.), zwanego dalej „kpa”, przyznawanie dodatku wychowawczego następowało niezwłocznie i w drodze decyzji;
- 4) wszystkie poddane ocenie decyzje przyznające dodatek wychowawczy zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 kpa oraz były skutecznie doręczone. Decyzjom nadawano również rygor natychmiastowej wykonalności w oparciu o art. 108 § 1 kpa;
- 5) prawo do dodatku wychowawczego zostało ustalone w rozstrzygnięciach decyzji wraz z określeniem kwoty przyznanego dodatku od miesiąca złożenia wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej i w wysokości proporcjonalnej do czasu pobytu w pieczy zastępczej. W trzech na dziesięć badanych spraw w podstawie prawnej decyzji nie przywołano ust. 4 z art. 87 ustawy, co należy uznać za uchybienie;
- 6) rodzinom pomocowym prawo do dodatku wychowawczego ustalano na czas sprawowania opieki nad dzieckiem w związku z realizacją, przez rodziny zastępcze zawodowe i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, prawa do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem w wymiarze 30 dni kalendarzowych.

Na podstawie art. od 140 do 153 ustawy, osobie opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności pieczę zastępczą można przyznać pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i na zagospodarowanie. Dodatkowo, osoba usamodzielniana może ubiegać się o pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w zatrudnieniu oraz pomoc prawną i psychologiczną.

W okresie od dnia 1 lutego 2018 r. do dnia 31 stycznia 2019 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie wpłynęło 98 wniosków pełnoletnich osób, które opuściły pieczę zastępczą, w tym: 62 wnioski o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, 15 wniosków o przyznanie pomocy na usamodzielnienie, 15 wniosków o przyznanie pomocy na zagospodarowanie oraz 6 wniosków o udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. We wskazanym okresie nie odnotowano wniosków o udzielenie pomocy w zatrudnieniu oraz pomocy prawnej i psychologicznej (*dowód: akta kontroli str. 13*).

Ocenę prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie przeprowadzono na podstawie dokumentacji z akt stanowiących próbę kontrolną i ustalono co następuje:

- 1) zgodnie z art. 143 ust. 1 ustawy pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie udzielana była na wniosek pełnoletnich osób, które opuściły pieczę zastępczą;
- 2) zgodnie z art. 141 ust. 1 ustawy pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie przyznawana była osobom usamodzielnianym, które przebywały w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat – w przypadku osób opuszczających rodziny zastępcze spokrewnione oraz co najmniej roku – w przypadku osób opuszczających pozostałe formy rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 3) zgodnie z art. 142 ust. 1 i 4 ustawy pomoc na usamodzielnienie i na zagospodarowanie przyznawana była osobom usamodzielnianym, których dochód w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku nie przekraczał kwoty 1200 zł;
- 4) w każdej badanej sprawie wysokość przyznanej pomocy na kontynuację nauki wynosiła 500 zł, a od 1 czerwca 2018 r. 526 zł, co zgodne było z art. 146 ust. 2 ustawy;

- 5) w każdej badanej sprawie wysokość przyznanej pomocy na usamodzielnienie uzależniona była od czasu pobytu w pieczy zastępczej, a kwoty do wypłaty były zgodne z art. 149 ust. 1 ustawy;
- 6) w każdej badanej sprawie wysokość przyznanej pomocy na zagospodarowanie była zgodna z art. 150 ust. 1 ustawy;
- 7) celem wydania decyzji przyznającej pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie lub na zagospodarowanie uprawniony organ zgromadził w aktach postępowań administracyjnych odpowiednio: wniosek strony, potwierdzenie wskazania przez osobę usamodzielnianą opiekuna usamodzielnienia i jego pisemną zgodę, zatwierdzony przez kierownika centrum pomocy indywidualny program usamodzielnienia, postanowienie sądowe o umieszczeniu w pieczy zastępczej, zaświadczenie potwierdzające czas pobytu w pieczy zastępczej, zaświadczenie o podjęciu lub kontynuacji nauki, oświadczenie strony o dochodzie uzyskanym w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, akt urodzenia oraz potwierdzenie zameldowania;
- 8) zgodnie z art. 182 ust. 3 ustawy i art. 35 § 1 i 2 kpa przyznawanie pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie lub na zagospodarowanie następowało niezwłocznie i w drodze decyzji;
- 9) wszystkie poddane ocenie decyzje przyznające pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 kpa i były skutecznie doręczone;
- 10) w jednej z czterech badanych decyzji przyznającej pomoc na kontynuację nauki, kwotę pomocy finansowej przyznano na okres roku szkolnego, a nie na czas nauki, co należy uznać za uchybienie. Przyznając pomoc na kontynuację nauki należy mieć na uwadze zapis art. 146 ust. 3 i 4 ustawy (*dowód: akta kontroli str. 22 – 25*).

Mimo iż w okresie objętym kontrolą żadna z pełnoletnich osób opuszczających pieczę zastępczą nie wniosowała o udzielenie pomocy prawnej lub psychologicznej to Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie zapewnia stosowaną pomoc specjalistów. Rozpoznanie potrzeb osób usamodzielnianych w tym zakresie następuje już na etapie sporządzania i zatwierdzania indywidualnego programu usamodzielnienia. Ilość porad lub konsultacji ustalana jest indywidualnie dla każdej potrzebującej osoby.

Realizując wnioski osób usamodzielnianych o pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych lub zatrudnieniu, opiekunowie usamodzielnienia we współpracy

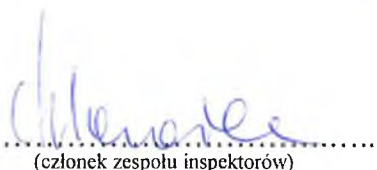
z centrum pomocy podejmowali kontakt z gminą pochodzenia wychowanka celem złożenia stosowanego wniosku o przydział mieszkania, jego poparcie i monitorowanie. Z chwilą uzyskania prawa do lokalu, PCPR udzielał pomocy na usamodzielnienie i na zagospodarowanie. Z kolei, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia polegała przede wszystkim na bieżącym informowaniu osób usamodzielnianych o możliwościach zdobywania dodatkowych umiejętności, jak i kwalifikacji zawodowych poprzez udział w projektach, kursach, szkoleniach, itp.

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie w zakresie realizacji dodatku w kwocie 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej oraz usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2018, poz. 998 z późn. zm.).

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

.....
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik komórki do spraw kontroli)

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Nadzoru i Kontroli Wspierania Rodziny
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewa Oleniacz